

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΑΒ	830
12/3/2020	

Δρ. ΔΙΟΝΥΣΙΑ – ΘΕΟΔΩΡΑ ΑΥΓΕΡΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

Βουλευτής Ηλείας – ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Πρόεδρος της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος της Βουλής

ΑΝΑΦΟΡΑ

Προς:

- την Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων

κα Νίκη Κεραμέως

Αθήνα, 9 Μαρτίου 2020

Σας καταθέτω το ενημερωτικό δελτίο της WWF Ελλάς σχετικά με την σπατάλη φαγητού και πλαστικού στα σχολικά γεύματα και παρακαλώ για τις ενέργειές σας.

Η αναφέρουσα Βουλευτής

Δρ. Διονυσία – Θεοδώρα Αυγερινοπούλου

Βουλευτής Ν. Ηλείας, Ν.Δ.

Πρόεδρος της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος

Μητροπόλεως 1, 10557, Αθήνα, τηλ.: 2103709632

email: d.avgerinopoulou@parliament.gr

V

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ

2020

ΣΠΑΤΑΛΗ ΦΑΓΗΤΟΥ ΚΑΙ ΠΛΑΣΤΙΚΟΥ ΣΤΑ ΣΧΟΛΙΚΑ ΓΕΥΜΑΤΑ

Απόψεις εκπαιδευτικών για την αξιολόγηση περιβαλλοντικών παραμέτρων του προγράμματος «Σχολικά γεύματα» και προτάσεις του WWF Ελλάς για τη βελτίωση του θεσμού

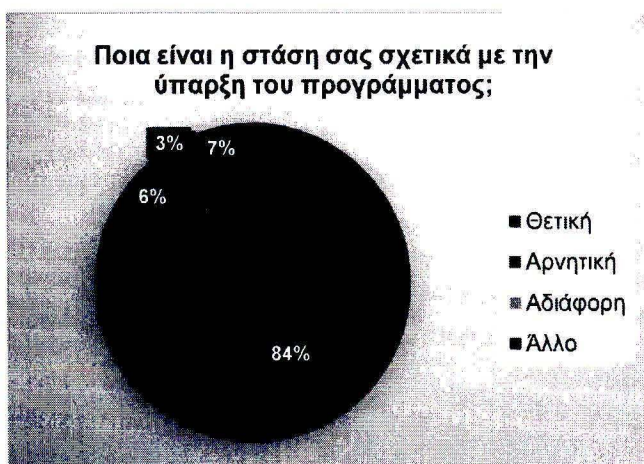
ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο θεσμός των σχολικών γευμάτων είναι αναμφίβολα ένα θετικό μέτρο που προσφέρει πολλά οφέλη στα παιδιά που συμμετέχουν μιας και βοηθά σημαντικά στον περιορισμό της επισιτιστικής ανασφάλειας. Ως εκ τούτου αξίζει να συνεχιστεί και να ενδυναμωθεί. Όμως, παρά τη σπουδαιότητα του προγράμματος, σε αρκετές περιπτώσεις παρατηρούμε σημαντική σπατάλη τροφίμων και κακή διαχείριση των πλαστικών συσκευασιών. Σε μια προσπάθεια να αντιληφθούμε το μέγεθος του προβλήματος απευθύναμε πρόσκληση σε εκπαιδευτικούς σχολείων που μετέχουν στο πρόγραμμα για να καταθέσουν την άποψή τους σχετικά με τα δυο ζητήματα (σπατάλη φαγητού και διαχείριση πλαστικών), συμπληρώνοντας σχετικό ερωτηματολόγιο. Πιο κάτω παρουσιάζονται τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου καθώς και μια σειρά μέτρων που πιστεύουμε πως θα συντελέσουν στη βελτίωση του προγράμματος και την ταυτόχρονη αύξηση του βαθμού ετοιμότητας των παιδιών και των γονέων τους να αντιληφθούν την αξία όχι μόνο των σχολικών γευμάτων, αλλά εν γένει της υγιεινής και βιώσιμης διατροφής.

Καταγραφή απόψεων εκπαιδευτικών για τα «Σχολικά γεύματα»

Την 1η Οκτωβρίου 2019, το WWF Ελλάς απέστειλε ερωτηματολόγιο στα σχολεία που γνωρίζουμε ότι μετέχουν στο πρόγραμμα «Σχολικά γεύματα». Το ερωτηματολόγιο, που παρατίθεται στην πλήρη του μορφή στο παράρτημα, απαρτίζεται από 15 ερωτήσεις και έχει αναμενόμενο χρόνο συμπλήρωσης τα 5 λεπτά. Σε διάστημα λιγότερη της μιας εβδομάδας, λάβαμε 221 απαντήσεις με ενδιαφέρουσες τοποθετήσεις, που αξίζει να γνωστοποιηθούν στο Υπουργείο Παιδείας και στην εκπαιδευτική κοινότητα.

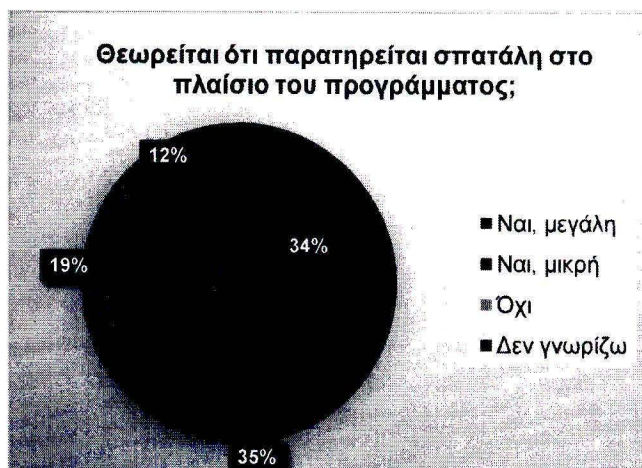
Οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί στη συντριπτική τους πλειονότητα τάσσονται υπέρ του προγράμματος (ποσοστό 84%). Μόλις 9% είναι επιφυλακτικό απέναντι στο πρόγραμμα, έχοντας είτε αρνητική, είτε αδιάφορη στάση. Άλλο ένα 7% προτάσσει μια σειρά από προβληματισμούς, όπως το ότι το πρόγραμμα θα πρέπει να υλοποιείται από τραπεζοκόμους ή ότι το πρόγραμμα θα πρέπει να εστιάσει σε παιδιά που έχουν πραγματική ανάγκη ή ότι το πρόγραμμα χρειάζεται να βελτιώσει το μενού του.

Σε άλλη ερώτηση, σχεδόν το 60% των εκπαιδευτικών δηλώνει ικανοποιημένο από την ποιότητα των προσφερόμενων γευμάτων, ενώ το 80% δηλώνει το ίδιο για την ποσότητα αυτών. Υπάρχει όμως ένα διόλου αμελητέο ποσοστό που αγγίζει το 30-35%, που δεν είναι ικανοποιημένο από την ποιότητα των γευμάτων που παραδίδονται στα παιδιά.

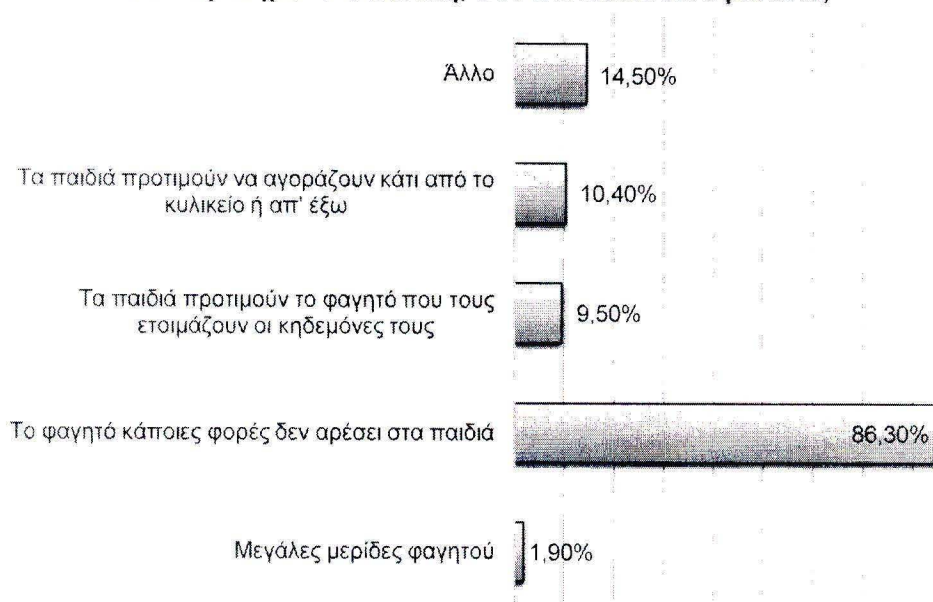
Σπατάλη φαγητού

Το 79% των εκπαιδευτικών εντοπίζει σπατάλη φαγητού κατά την υλοποίηση του προγράμματος, ενώ το 34% θεωρεί πως η σπατάλη είναι μεγάλη. Στον αντίποδα μόλις το 19% ή λιγότερο από 1 στους 5 εκπαιδευτικούς, δεν παρατηρεί σπατάλη κατά την υλοποίηση του προγράμματος. Αξίζει να σημειωθεί πως βάσει των επικοινωνιών που είχαμε με εκπαιδευτικούς μικρότερη σπατάλη εντοπίζεται σε σχολεία υποβαθμισμένων περιοχών ή σε σχολεία που φοιτούν μαθητές περιορισμένης οικονομικής επιφάνειας. Αντιθέτως, σε σχολεία όπου το οικονομικό υπόβαθρο των οικογενειών των μαθητών ποικίλει, η σπατάλη αυξάνεται. Σημαντικό επίσης ρόλο παίζει η παρασκευή των τροφίμων, μιας και σε κάποιες περιοχές (όπως θα φανεί και πιο κάτω) υπάρχουν παράπονα για την ποιότητα του φαγητού που φτάνει στα σχολεία.

Πέρα από τη σπατάλη φαγητού που εντοπίζεται όταν το φαγητό καταναλώνεται από τα παιδιά, υπάρχουν περιπτώσεις όπου στο τέλος της ημέρας μένουν αδιάθετες αρκετές μερίδες φαγητού. Σχεδόν το 40% των εκπαιδευτικών παρατηρεί να περισσεύουν μερίδες φαγητού. Έχει σημασία επίσης να σημειωθεί πως 6% των συμμετεχόντων βλέπει κάθε μέρα να περισσεύουν οι μισές ή περισσότερες από τις μισές μερίδες που δέχεται το σχολείο στο οποίο διδάσκουν. Από την άλλη, το 30% των εκπαιδευτικών δηλώνει πως δεν περισσεύει καμιά μερίδα στο σχολείο.

Αν παρατηρείται σπατάλη, πού πιστεύετε ότι οφείλεται;

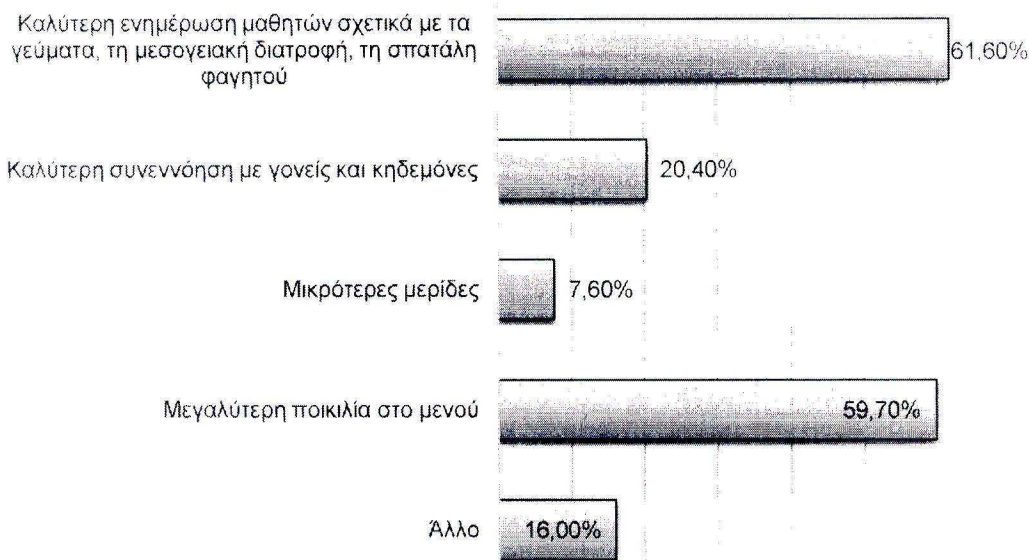

Αναφορικά με τα αίτια της σπατάλης προκύπτουν μερικά ενδιαφέροντα ευρήματα. Στο μεγαλύτερο ποσοστό, οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι η σπατάλη οφείλεται στο γεγονός πως το φαγητό κάποιες φορές δεν αρέσει στα παιδιά (86,3%). Άλλο ένα 20% των εκπαιδευτικών πιστεύει ότι η σπατάλη προκαλείται επειδή τα παιδιά προτιμούν το φαγητό που έχουν ετοιμάσει οι κηδεμόνες τους στο σπίτι ή προτιμούν να καταναλώνουν προϊόντα του κυλικείου. Τέλος, το 14,5% των εκπαιδευτικών παρουσιάζει κι άλλα αίτια σπατάλης όπως ότι υπάρχουν πολλές απουσίες παιδιών -κυρίως ρομά-, υπάρχει συχνή επανάληψη των ίδιων τροφών (πχ. μπακαλιάρος), τα τρόφιμα είναι άγευστα σε αρκετές περιπτώσεις, το σχολείο δεν διαθέτει υποδομές και ο χρόνος για τα παιδιά δεν είναι αρκετός.

Σχετικά με το διατροφικό μενού, προκύπτει με σαφήνεια πως τα παιδιά που μετέχουν στο πρόγραμμα αποφεύγουν την κατανάλωση τροφίμων που παρότι αναγκαία για την καλή ανάπτυξή τους, δεν εντάσσονται στα λεγόμενα «θελκτικά» φαγητά. Σπανακόρυζο, αρακάς, ψάρι, φακές είναι μαγειρεμένα φαγητά που δεν συναντούν την αποδοχή των μαθητών με αποτέλεσμα πολλές φορές να πετιούνται. Σε σημαντικό επίσης βαθμό εντοπίζεται σπατάλη της συνοδευτικής σαλάτας. Βάσει πολυάριθμων ερευνών είναι σαφές πως τα παιδιά έχουν απομακρυνθεί από το μεσογειακό πρότυπο διατροφής κι αυτό πιστοποιείται κι από τα αποτελέσματα του παρόντος ερωτηματολογίου. Χρειάζονται πολλά να γίνουν, μέσα από κατάλληλες δράσεις εκπαίδευσης των παιδιών και ενημέρωσης των γονέων και κηδεμόνων ώστε τα παιδιά να προσεγγίσουν ξανά τη μεσογειακή διατροφή και να απολαύσουν τα οφέλη που αυτή προσφέρει.

Τι θα μπορούσε να αλλάξει ώστε να περιοριστεί η σπατάλη;

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τα όσα μπορούν να συμβούν προκειμένου να περιοριστεί η σπατάλη. Σχεδόν 6 στους 10 συμφωνούν πως για να περιοριστεί η σπατάλη είναι αναγκαίο να υπάρξει μεγαλύτερη ποικιλία στο μενού και παράλληλα να ενημερωθούν καλύτερα οι μαθητές (και οι γονείς) για τη σημασία των γευμάτων, της μεσογειακής διατροφής και της αποφυγής σπατάλης.

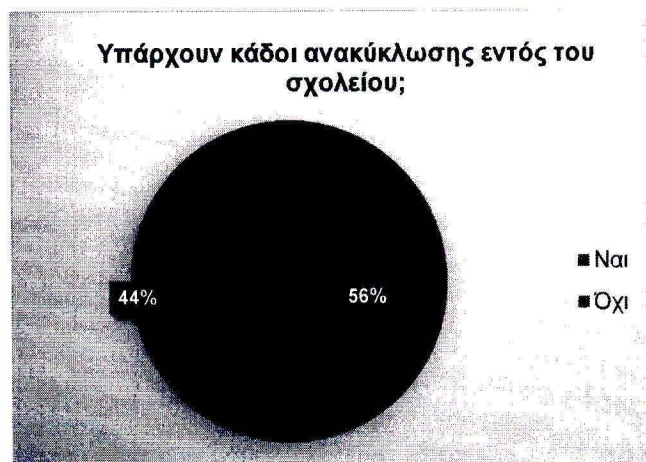
Αρκετοί είναι όσοι δηλώνουν (20,4%) πως χρειάζεται καλύτερη συνεννόηση με τους κηδεμόνες των παιδιών, ενώ ελάχιστοι είναι όσοι θεωρούν πως οι μερίδες θα πρέπει να μειωθούν (7,6%).

Επιπρόσθετα, 16% των εκπαιδευτικών παρέθεσε και άλλες λύσεις όπως:

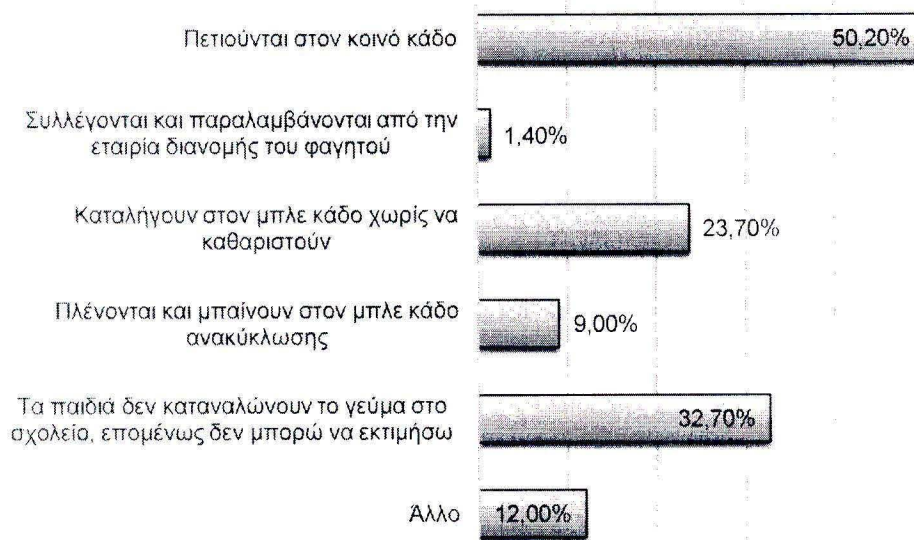
- Η χρήση ποιοτικότερων συστατικών για την παρασκευή των γευμάτων
- Να μην δηλώνουν συμμετοχή στο πρόγραμμα όσοι γονείς συστηματικά αφήνουν τα παιδιά να μην καταναλώνουν τα γεύματα
- Να επιτρέπεται στα παιδιά να παίρνουν το γεύμα στο σπίτι (εδώ προκύπτει ζήτημα, καθώς σε άλλα σχολεία τα παιδιά μπορούν να πάρουν το γεύμα στο σπίτι, ενώ σε άλλα υποχρεώνονται να το καταναλώνουν μόνο στο σχολείο)
- Αντικατάσταση πλαστικής συσκευασίας, ώστε τα τρόφιμα να μην έχουν «οσμή πλαστικού»
- Δυνατότητα επιλογής γεύματος από τα ίδια τα παιδιά
- Η σίτιση να αφορά το δεκατιανό και μόνο σε παιδιά με αυξημένες ανάγκες να καλύπτεται και το γεύμα
- Να δίνονται μικρότερες μερίδες για Α' και Β' δημοτικού, μεγαλύτερες για τις άλλες τάξεις

Πλαστικά απορρίμματα

Πριν καταπιαστούμε με το θέμα της διαχείρισης των πλαστικών απορριμμάτων που προκύπτουν από την κατανάλωση των γευμάτων, προκαλεί αρνητική εντύπωση πως πολλοί εκπαιδευτικοί δήλωσαν ότι στο σχολείο τους δεν υπάρχουν κάδοι ανακύκλωσης (45,5% ή σχεδόν 1 στους 2). Οι κάδοι ανακύκλωσης εκτός του ότι χρησιμεύουν για την απόθεση των υλικών που μπορεί να ανακυκλωθούν, συνάμα έχουν εκπαιδευτικό ρόλο μιας και τα παιδιά εξοικειώνονται με την έννοια της ανακύκλωσης. Σε αυτό το θέμα χρειάζεται να γίνουν πολλά περισσότερα.

Μετά την κατανάλωση του φαγητού στο σχολείο, ποια είναι η διαχείριση των πλαστικών συσκευασιών μιας χρήσης;

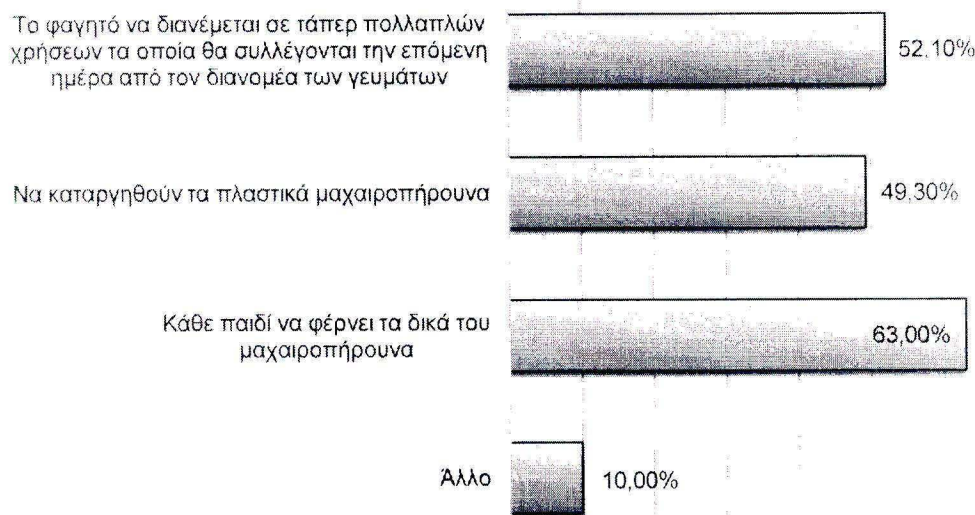

Αναφορικά με τα πλαστικά απορρίμματα και τη διαχείρισή τους, δυστυχώς προκύπτει πως συνήθως καταλήγουν στον κοινό κάδο. Σε άλλες περιπτώσεις γίνεται λανθασμένη χρήση του μπλε κάδου καθώς καταλήγουν σε αυτόν βρώμικες πλαστικές συσκευασίες που δεν μπορούν έτσι να ανακυκλωθούν, ενώ σε ελάχιστες μόνο περιπτώσεις (9%) οι πλαστικές συσκευασίες καθαρίζονται πριν απορριφθούν στον μπλε κάδο.

Βέβαια αυτό που δεν γνωρίζουν οι εκπαιδευτικοί και είναι καθήκον μας να επισημάνουμε είναι πως οι μαύρες πλαστικές συσκευασίες φαγητού συνήθως δεν ανακυκλώνονται, ακόμα κι αν είναι καθαρές, καθώς λόγω του χρωματισμού τους είναι δύσκολο να ανακτηθούν στις μονάδες ανακύκλωσης.

Γενικότερα, η υπερκατανάλωση πλαστικού στα σχολεία δίνει λάθος μηνύματα και κυρίως δεν συμβάλλει στην αποτροπή της πλαστικής ρύπανσης που έχει αναγνωριστεί τόσο σε διεθνή φόρα όσο κι από την ελληνική κυβέρνηση ως αντικείμενο προτεραιότητας.

Τι θα μπορούσε να συμβεί για να μειωθεί η κατανάλωση πλαστικών μιας χρήσης;

Ευτυχώς, οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου αναγνωρίζουν το πρόβλημα και τάσσονται σε μεγάλο βαθμό υπέρ της εύρεσης εναλλακτικών για τον περιορισμό των πλαστικών απορριμμάτων. Το 63% θεωρεί σαν καλή λύση κάθε παιδί να έχει τα δικά του μαχαιροπήρουνα, ενώ σχεδόν 1 στους 2 τάσσεται υπέρ της κατάργησης αυτών των πλαστικών. Επιπρόσθετα, το 52% πιστεύει πως η αξιοποίηση συσκευασιών πολλαπλών χρήσεων (πχ. ανοξείδωτα φαγητοδοχεία) θα μπορούσε να αποτελέσει λύση στο πρόβλημα.

Άλλο ένα 10% κατέθεσε κι άλλες απόψεις όπως πχ. να χρησιμοποιούνται χάρτινες συσκευασίες, κάθε παιδί να φέρνει δικό του τροφοδοχείο, τα γεύματα να φτάνουν σε κατσαρόλες στο σχολείο και να σερβίρονται από τα μεγαλύτερα παιδιά προς τα μικρότερα και να γίνει προσπάθεια να δώσουν οι δάσκαλοι το καλό παράδειγμα, αποφεύγοντας πχ. πλαστικό κύπελλο για τον καφέ τους.

Πρόσθετες παραινέσεις εκπαιδευτικών

Η τελευταία ερώτηση έδινε τη δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς να καταθέσουν πρόσθετες σκέψεις αναφορικά με τη σπατάλη τροφίμων και τη διαχείριση των απορριμμάτων που παράγονται.

Όσοι το έπραξαν, παρέθεσαν τις εξής προτροπές/διαπιστώσεις:

- Περιορισμός εύρους διανομής γευμάτων σε όσους έχουν πραγματικά ανάγκη
- Να δοθεί έμφαση στην καλύτερη ποιότητα των γευμάτων
- Οι γονείς χρειάζεται να επιδείξουν πιο υπεύθυνη στάση, καθώς αρκετοί δηλώνουν τα παιδιά τους στο πρόγραμμα αλλά στη συνέχεια οι ίδιοι σαμποτάρουν το πρόγραμμα προτρέποντας τα παιδιά να μην καταναλώνουν τα γεύματα
- Τα σχολεία χρειάζεται να αποκτήσουν καλύτερες υποδομές. Είναι ντροπή να τρώνε τα παιδιά σε μέρη γεμάτα σκόνη ή εκεί που κάνουν μάθημα. Η δημιουργία κουζινών και χώρων σίτισης στα σχολεία θα βελτίωνε σημαντικά την κατάσταση
- Να δίδονται κουπόνια σίτισης στους γονείς για να επιλέγουν οι ίδιοι το γεύμα των παιδιών τους
- Συνεργασία με γονείς, ώστε να μαγειρεύουν οι γονείς τα γεύματα των παιδιών. Έτσι θα ενδυναμωθεί πραγματικά η σχολική κοινότητα
- Να υπάρξει περισσότερη ενημέρωση σε γονείς και μαθητές και υλοποίηση προγραμμάτων για την καλύτερη διατροφή

- Περισσότερες υποδομές στο σχολείο με κάδους ανακύκλωσης και πρόγραμμα κομποστοποίησης
- Να δημιουργηθεί σύστημα περισυλλογής των περισσευόμενων γευμάτων και διάθεση τους σε γεύματα απόρων
- Να απαγορευτούν παντός είδους πλαστικού στα σχολεία
- Η μείωση απορριμμάτων, η επαναχρησιμοποίηση, η ανακύκλωση, η ευαισθητοποίηση για το ότι άλλοι πεινάνε και άλλοι πετάνε, η εκπαίδευση για την αειφορία κλπ, να αποτελεί καθημερινή πρακτική που διατρέχει όλες τις δραστηριότητες και τα αντικείμενα της σχολικής κοινότητας ώστε να αποτελεί πρότυπο συμπεριφοράς για όλους

Σημείωση: Η παρούσα έκθεση αποτελεί έρευνα καταγραφής της στάσης εκπαιδευτικών από σχολεία που μετέχουν στο πρόγραμμα «Σχολικά γεύματα». Δεν αποτελεί μια ολοκληρωμένη ποσοτική έρευνα για την πλήρη καταγραφή της σπατάλης φαγητού και της δημιουργίας πλαστικών αποβλήτων. Το Υπουργείο Παιδείας οφείλει να προχωρήσει σε μια τέτοια αποτύπωση.

Οι προτάσεις μας για τη βελτίωση του προγράμματος

Το WWF Ελλάς τάσσεται εξ αρχής υπέρ του θεσμού των σχολικών γευμάτων. Πρόθεσή μας είναι να εντοπίσουμε τυχόν λάθη που γίνονται στην υλοποίησή του και να συμβάλλουμε στη βελτίωση της κατάστασης με θετικό τρόπο, προκειμένου το πρόγραμμα να περιορίσει το 'οικολογικό του αποτύπωμα' και παράλληλα να αποτελέσει ένα μέσο έμπρακτης εκπαίδευσης των παιδιών στις έννοιες της βιώσιμης διατροφής και της προστασίας του περιβάλλοντος από την πλαστική ρύπανση. Σε αυτό το πλαίσιο, επικοινωνήσαμε με το Υπουργείο Παιδείας και κοινοποιήσαμε τις ακόλουθες προτάσεις.

Ανάδραση των εκπαιδευτικών

Με το ερωτηματολόγιο που διακινήσαμε στους εκπαιδευτικούς προσπαθήσαμε να πάρουμε μόνο μια μικρή εικόνα αναφορικά με το πρόγραμμα «Σχολικά γεύματα». Είναι δεδομένο πως οι εκπαιδευτικοί που καθημερινά καλούνται να υλοποιήσουν το πρόγραμμα έχουν πολλά περισσότερα να καταθέσουν και να βοηθήσουν στην καλύτερη υλοποίησή του. Το Υπουργείο Παιδείας μπορεί να ζητήσει τη γνώμη τους μέσα από δομημένα ερωτηματολόγια και focus groups ώστε να εντοπίσει τις βέλτιστες παρεμβάσεις. Χρειάζεται επίσης να αξιολογήσει με επιτόπια έρευνα το πλήρες εύρος της σπατάλης φαγητού και της δημιουργίας πλαστικών απορριμμάτων.

Εκπαιδευμένοι μαθητές και γονείς

Ένα πρόγραμμα τέτοιου βεληγεκούς που φτάνει σε χιλιάδες σχολεία σε όλη την Ελλάδα και αφορά εκατοντάδες χιλιάδες μαθητές είναι κρίμα να μην επιτελεί εκπαιδευτικό έργο. Ιδιαίτερα σε μια χώρα όπως η Ελλάδα που κατέχει τη χειρότερη θέση μεταξύ των χωρών του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης αναφορικά με τα επίπεδα παχυσαρκίας, σε παιδιά ηλικίας 5-17 ετών, το πρόγραμμα θα έπρεπε να συνδυαστεί με δράσεις ενημέρωσης και κατάρτισης μαθητών και γονέων. Έχοντας εντοπίσει εδώ και καιρό αυτό το κενό, έχουμε αναπτύξει από το 2017 σε συνεργασία με το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο έναν εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο «Υγιή παιδιά, υγιής πλανήτης» που απευθύνεται σε μαθητές της προσχολικής και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και περιλαμβάνει 11 δραστηριότητες που έχουν στόχο την αλλαγή διατροφικών συνηθειών των παιδιών αλλά και όλης της οικογένειας. Το «Υγιή παιδιά, υγιής πλανήτης», που μπορεί να βρεθεί στην ιστοσελίδα <https://food.wwf.gr/>, υλοποιήθηκε και εξακολουθεί να υλοποιείται σε πολλά σχολεία σε όλη την Ελλάδα. Η πιλοτική του εφαρμογή σε τρία σχολεία της Αττικής έδειξε πως αύξησε η προσκόλληση στη μεσογειακή διατροφή σε όσα παιδιά μετείχαν στο πρόγραμμα και παράλληλα μειώθηκε η σπατάλη τροφίμων στο σπίτι αυτών των παιδιών. Άλλοι φορείς και οργανώσεις υλοποιούν επίσης παρόμοια προγράμματα με καλά αποτελέσματα. Θεωρούμε πως τέτοιου είδους εκπαίδευση θα έπρεπε να μεταδοθεί και στα παιδιά που μετέχουν στα «Σχολικά γεύματα» και κατ' επέκταση και στους κηδεμόνες τους. Παρόμοιου είδους εκπαίδευση θα μπορούσε επίσης να δοθεί και για το θέμα της πλαστικής ρύπανσης.

Ενσωμάτωση στοιχείων βιωσιμότητας

Κάθε μέρα ετοιμάζονται χιλιάδες γεύματα που διανέμονται στους μαθητές. Όμως τα γεύματα δεν φτάνουν ως δια μαγείας στο τραπέζι των μαθητών. Απαιτούνται πολύτιμοι φυσικοί πόροι για να παρασκευαστούν. Πέρα από το πρότυπο της μεσογειακής διατροφής, το πρόγραμμα θα έπρεπε να ενσωματώνει κι άλλα στοιχεία βιωσιμότητας όπως η εποχικότητα και εντοπιότητα των προϊόντων και η βιώσιμη προμήθεια ψαρικών. Θα μπορούσε επίσης να επιδιωχθεί η επιλογή αποκλειστικά βιολογικών προϊόντων.

Δοκιμές και αλλαγές

Έχει φανεί πως τα παιδιά δεν προτιμούν κάποια από τα γεύματα, είτε γιατί δεν είναι εξοικειωμένα με αυτά, είτε γιατί δεν τους αρέσουν γευστικά. Αυτό που θα μπορούσε να συμβεί είναι η πιλοτική δοκιμή εισαγωγής νέων φαγητών στο μενού των παιδιών σε επλεγμένα σχολεία. Αν η δοκιμή είναι ενθαρρυντική και οδηγήσει σε καλύτερα αποτελέσματα αναφορικά με την αποδοχή τους από τους μαθητές θα μπορεί κατόπιν να επεκταθεί στο σύνολο των συμμετεχόντων σχολείων.

Κατάργηση των πλαστικών μιας χρήσης

Σύμφωνα με την πρόσφατη Οδηγία (ΕΕ) 2019/904 προβλέπεται η απόσυρση από την αγορά μιας σειράς από πλαστικά μιας χρήσης όπως τα μαχαιροπήρουνα και τα πλαστικά πιάτα. Επιπρόσθετα, τα κράτη μέλη επιφορτίζονται με την κατάρτιση σειράς μέτρων για τον περιορισμό χρήσης άλλων πλαστικών μιας χρήσης όπως μεταξύ άλλων και των περιεκτών τροφίμων. Η ελληνική κυβέρνηση και προσωπικά ο Πρωθυπουργός έχουν επανειλημμένα ταχθεί υπέρ της απαγόρευσης των πλαστικών μιας χρήσης έως το 2021, πράγμα που εκ των πραγμάτων θα επηρεάσει και το πρόγραμμα «Σχολικά γεύματα». Τώρα είναι μιας πρώτης τάξεως ευκαιρία να προχωρήσει τάχιστα η αντικατάσταση των πλαστικών μιας χρήσης με ασφαλέστερες για τα παιδιά και το περιβάλλον εναλλακτικές. Η χρήση ανοξείδωτων φαγητοδοχείων και μαχαιροπήρουνων που θα επαναχρησιμοποιούνται, θα μπορούσε να φέρει ευεργετικά αποτελέσματα και παράλληλα να δώσει το έναυσμα για ευαισθητοποίηση των παιδιών και των γονέων γύρω από το μείζον ζήτημα της πλαστικής ρύπανσης. Όταν στην Ινδία εδώ και χρόνια λειτουργεί με επιτυχία ένα σύστημα διανομής φαγητού σε ανοξείδωτα δοχεία (ονομαζόμενο dabbawalla), δεν μπορούμε να πιστέψουμε πως δεν θα μπορούσε να συμβεί κι εδώ.

Καλύτερες υποδομές

Σε ένα δεύτερο στάδιο θα πρέπει να απασχολήσει σοβαρά το Υπουργείο η ανάγκη για δημιουργία καλύτερων υποδομών στα σχολεία. Η δημιουργία ξεχωριστού χώρου σίτισης και κουζίνας θα έφερνε πολλαπλά οφέλη. Στο πλαίσιο παλιότερου προγράμματος του WWF Ελλάς συνεργαστήκαμε με σχολεία και προχωρήσαμε στη δημιουργία σχολικών κουζινών σε κάποια από αυτά. Τα αποτελέσματα ήταν πολύ θετικά, καθώς τα σχολεία κατάφεραν να συνδυάσουν τον χώρο της κουζίνας με σχετικές βιωματικές δραστηριότητες προσφέροντας στα παιδιά νέα ερεθίσματα. Επιπρόσθετα, η τοποθέτηση στο σχολείο ξεχωριστών ρευμάτων ανακύκλωσης για πλαστικό, χαρτί, γυαλί και αλουμίνιο, συνδυασμένη με εκπαιδευτικές δραστηριότητες, θα εξυπηρετούσε την ευρύτερη ανάγκη αύξησης της ευαισθητοποίησης των πολιτών γύρω από θέματα ανακύκλωσης. Να σημειωθεί μόνο πως η Ελλάδα σήμερα είναι ουραγός στην ΕΕ28 αναφορικά με τις επιδόσεις της στην ανακύκλωση.

Ελπίζουμε πως το Υπουργείο Παιδείας θα προβεί σε διορθωτικές ενέργειες ώστε τα «Σχολικά γεύματα» να καταφέρουν να γίνουν σημείο αναφοράς, όχι μόνο για την εξάλειψη της επισιτιστικής ανασφάλειας, αλλά και την βιωματική εκπαίδευση των μαθητών και των γονέων σε περιβαλλοντικά και κοινωνικά ζητήματα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ - ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Σχολικά γεύματα 2019-2020

Τα σχολικά γεύματα είναι ένας θεσμός που βοηθά σημαντικά στον περιορισμό της επισιτιστικής ανασφάλειας κι ως εκ τούτου αξίζει να συνεχιστεί και να ενδυναμωθεί. Παρά τη σπουδαιότητα του προγράμματος, σε αρκετές περιπτώσεις παρατηρούμε σημαντική σπατάλη τροφίμων και κακή διαχείριση των πλαστικών συσκευασιών. Με το παρόν ερωτηματολόγιο προσπαθούμε να κατανοήσουμε πως υλοποιείται σήμερα το πρόγραμμα και να συμβάλλουμε, με τη δική σας συνεισφορά, στη βελτίωσή του προκειμένου να μειωθούν η σπατάλη τροφίμων και η παραγωγή πλαστικών απορριμμάτων.

Το ερωτηματολόγιο θα απαιτήσει μόλις 5 λεπτά από τον χρόνο σας. Ευχαριστούμε θερμά για την ανταπόκριση.

Το σχολείο σας συμμετέχει ή συμμετείχε στο παρελθόν στο πρόγραμμα «Σχολικά γεύματα»;

- ☐ Ναι
- ☐ Όχι

Ποια είναι η στάση σας σχετικά με την ύπαρξη του προγράμματος;

- ☐ Θετική
- ☐ Αρνητική
- ☐ Αδιάφορη
- ☐ Άλλο

Θεωρείτε ότι παρατηρείται σπατάλη τροφίμων στο πλαίσιο του προγράμματος;

- ☐ Ναι, μεγάλη
- ☐ Ναι, μικρή
- ☐ Όχι
- ☐ Δεν γνωρίζω

Μπορείτε να εκτιμήσετε πόσες μερίδες φαγητού έρχονται κάθε ημέρα στο σχολείο;

- ☐ 0 - 50 μερίδες
- ☐ 50 - 100 μερίδες
- ☐ 100 - 200 μερίδες
- ☐ Περισσότερες από 200 μερίδες
- ☐ Δεν μπορώ να εκτιμήσω
- ☐ Άλλο

Και πόσες από αυτές τις μερίδες μένουν ανέπαφες στο σχολείο το τέλος της ημέρας;

- ☐ Σχεδόν καμία
- ☐ Λιγότερο από 1/3
- ☐ Σχεδόν οι μισές
- ☐ Περισσότερες από τις μισές
- ☐ Δεν μπορώ να εκτιμήσω
- ☐ Άλλο

Αν παρατηρείτε σπατάλη τροφίμων, που πιστεύετε ότι οφείλεται; (περισσότερες από μια επιλογές)

- ☐ Μεγάλες μερίδες φαγητού

- ο Το φαγητό κάποιες φορές δεν αρέσει στα παιδιά
- ο Τα παιδιά προτιμούν το φαγητό που τους ετοιμάζουν οι κηδεμόνες τους
- ο Τα παιδιά προτιμούν να αγοράζουν κάτι από το κυλικείο η απέξω
- ο Άλλο

Τα παιδιά που δεν μένουν στο ολοήμερο, συνήθως παίρνουν το σχολικό γεύματα στο σπίτι τους ή το καταναλώνουν στο σχολείο;

- ο Στο σπίτι
- ο Στο σχολείο
- ο Συνήθως δεν το χρησιμοποιούν

Υπάρχουν κάποια γεύματα που τα παιδιά δεν προτιμούν; Αν ναι, ποια είναι αυτά; (περισσότερες από μια επιλογές)

- ο Κοτόπουλο
- ο Μπιφτέκια
- ο Κρέας
- ο Μακαρόνια
- ο Ψάρι
- ο Αρακάς
- ο Φακές
- ο Σπανακόρυζο
- ο Σαλάτα
- ο Ψωμί
- ο Άλλο

Γενικά είστε ευχαριστημένοι/ες από την ποιότητα των γευμάτων;

- ο Ναι
- ο Όχι
- ο Άλλο

Γενικά είστε ευχαριστημένοι/ες από την ποσότητα των γευμάτων;

- ο Ναι
- ο Όχι
- ο Άλλο

Τι θα μπορούσε να αλλάξει ώστε να περιοριστεί η σπατάλη τροφίμων; (περισσότερες από μια επιλογές)

- ο Μεγαλύτερη ποικιλία στο μενού
- ο Μικρότερες μερίδες
- ο Καλύτερη συνεννόηση με γονείς
- ο Καλύτερη ενημέρωση μαθητών σχετικά με τα γεύματα, τη μεσογειακή διατροφή, τη σπατάλη φαγητού
- ο Άλλο

Μετά την κατανάλωση του φαγητού στο σχολείο, ποια είναι η διαχείριση των πλαστικών συσκευασιών μιας χρήσης; (περισσότερες από μια επιλογές)

- ο Πετούνται στον κοινό κάδο
- ο Συλλέγονται και παραλαμβάνονται από τον εταιρία διανομής του φαγητού
- ο Καταλήγουν στον μπλε κάδο ανακύκλωσης χωρίς να καθαριστούν
- ο Πλένονται και μπαίνουν στον μπλε κάδο ανακύκλωσης
- ο Τα παιδιά δεν καταναλώνουν το γεύμα στο σχολείο, επομένως δεν μπορώ να εκτιμήσω
- ο Άλλο

Τι θα μπορούσε να συμβεί για να μειωθεί η κατανάλωση πλαστικών μιας χρήσης;
(περισσότερες από μια επιλογές)

- Το φαγητό να διανέμεται σε τάπερ πολλαπλών χρήσεων τα οποία θα συλλέγονται την επόμενη ημέρα από τον διανομέα του φαγητού
- Να καταργηθούν τα πλαστικά μαχαιροπήρουνα
- Κάθε παιδί να φέρνει τα δικά του μαχαιροπήρουνα
- Άλλο

Υπάρχουν κάδοι ανακύκλωσης εντός του σχολείου;

- Ναι
- Όχι

Υπάρχει κάτι άλλο που θα θέλατε να αναφέρετε / σχολιάσετε για τη βελτίωση της διαδικασίας, τη μείωση της σπατάλης και τη μείωση των πλαστικών απορριμμάτων;

